

Természeti és kulturális értékeink

6.

Miért fontosak az emberek számára a természeti és kulturális értékek?

Sokszor belefeledkezünk a csodálatos hegyek, a bővizű folyók látványába, gyönyörködünk az ember alkotta csodás épületekben. De mi az, ami érték is egy közösség, a társadalom számára? Mindaz, ami a lakóhelyed vagy az egész társadalom működéséhez, hosszú távú fennmaradásához szükséges.

Természeti erőforrások és természeti értékek

A bennünket körülvevő természeti környezet sok szempontból fontos számunkra. Vannak olyan adottságok, mint pl. ásványkincsek, energiahordozók, amelyek a gazdaság működése szempontjából jelentősek. Ezeket nevezzük **természeti erőforrásoknak**. Ide tartoznak a vízkészlet, a jó minőségű talaj, sőt az építkezésre használható kőzetek is. Sokan ide sorolják az éghajlati adottságokat is. Az értékek másik csoportját a **természeti értékek**, a **látványosságok** alkotják, mint például a sajátos és védendő földtani képződmények, barlangok, vulkáni kúpok (1. ábra). Ebbe a körbe tartoznak a turistacsalogató tájak, a természetes életközösségek, mint pl. az alföldi füves puszta.

1. Milyen értéket képviselnek a fotókon látható helyszínek?
2. Készítsetek leltárt lakóhelyetek és környéke természeti értékeiről! Válasszátok ki a legjobban tetszőt, és indokoljátok meg választásotokat!

Értékeink fennmaradása érdekében hozták létre a **természetvédelmi területeket**, a **tájvédelmi körzeteket** és a **nemzeti parkokat** (2. ábra), világörökségi helyszíneket (1. táblázat). Előfordul az is, hogy a helyi lakosok egy-egy számukra fontos épületet vagy értékes fát, szobrot helyeznek védelem alá. Ezeket nevezzük **helyi védett értékeknek**.

3. Nézz utána az interneten, hogy mi a különbség a természetvédelmi terület, a tájvédelmi körzet és a nemzeti park között!

1. ábra: Természeti értékek

Baradla-barlang (Aggtelek)

Hegyestű (Balaton-felvidék)

Dunakanyar

1. táblázat: Magyarország világörökségi helyszínei

Budapest: a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út

Hollókő ófalu és környezete

Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai

Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete

Hortobágyi Nemzeti Park - a Puszta

Pécs ókeresztény temetője

Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj

Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj

2. ábra: Hazánk nemzeti parkjai

- 1 Hortobágyi Nemzeti Park
- 2 Kiskunsági Nemzeti Park
- 3 Bükk Nemzeti Park
- 4 Aggteleki Nemzeti Park
- 5 Fertő–Hanság Nemzeti Park
- 6 Duna–Dráva Nemzeti Park
- 7 Körös–Maros Nemzeti Park
- 8 Balaton-felvidéki Nemzeti Park
- 9 Duna–Ipoly Nemzeti Park
- 10 Őrségi Nemzeti Park

4. *Alkossatok négyfős csoportokat! Állítsatok össze egy külföldi iskola diákjai számára olyan programot, amelyben bemutatjátok a lakóhelyetek természeti és kulturális értékeit, nemzeti parkjait!*

5. *Hol vannak a lakóhelyeden vagy annak közelében védett területek? Miért lettek védettek?*

Kulturális értékeink

Érdekes látnivalókat nem csak a természet kínál. Sok embert vonzanak a szép épületek, a templomok, a történelmi emlékhelyek (3. ábra). Szívesen megyünk kiállításokra, múzeumba vagy színházba. Ezek mind **kulturális értékeink** részét képezik. Ide soroljuk egy közösség **megőrzendő hagyományait**, művészetét és hagyományos ételeink egy részét is. Értékeinket – legyenek azok természeti vagy kulturális értékek – meg kell őriznünk a következő generációk számára.

6. *Miért fontosak számunkra a történelmi hagyományok?*
7. *Milyen hagyományos ételek, népszokások jellemzőek a lakóhelyeden?*
8. *Térképezzétek fel lakóhelyetek kulturális értékeit! Készítsetek fényképes bemutatót!*

3. ábra: Kulturális értékeink

A Pannonhalmi Bencés Főapátság

Népviselőbe öltözött asszonyok és férfiak

Rendszerezd az ismereteidet!

Készíts gondolattérképet a felsorolt fogalmakból! Ki is egészítheted a fogalmak listáját.
környezetünk értékei, természeti értékek, kulturális értékek, természeti erőforrások, természeti látnivalók, épületek, hagyományok